

AZ ÉRZÉKFELETTI VILÁG MEGISMERÉSE KORUNKBAN ÉS ENNEK JELENTŐSÉGE A MAI ÉLET SZÁMÁRA. GA55

Ötödik előadás, Berlin, 1906. december 13.

Hogyan értendő a betegség és a halál?

Ma egy olyan témával foglalkozunk, amely kétségtelenül minden embert érint, hiszen a „betegség és halál” szavak valami olyat fejeznek ki, ami az életünkbe gyakran nemcsak hívatlan vendégként lép be, hanem valami gyötrő, korlátozó, félelmet okozó dologként is. Igen, a halál a lét hatalmas rejtélye, és ha valaki megoldja a halál lényegének kérdését, akkor megoldja az élet lényegének kérdését is. Gyakran mondják: a halál egy olyan rejtély, melyet senki sem oldott meg, és nem is fog megoldani. Az, aki ezt mondja, egyáltalán nem gyanítja e szavak elbizakodottságát, egyáltalán nem gyanítja, hogy ennek a rejtélyes kérdésnek van megoldása, csak ő azt nem érti. Ma, amikor ilyen mindent átfogó dologgal foglalkozunk, kérem önöket, hogy egészen különös figyelmet fordítsanak arra, hogy itt nem többről van szó, mint erre a feltett kérdésre való válaszról: hogyan értendő a betegség és a halál? Ezért nem fogjuk érinteni a betegség és egészség különleges kérdéseit, hanem alapjában megmaradunk ennél a kérdésnél: hogyan jutunk el létünk e két legfontosabb kérdésének megértéséhez?

A halál lényegére vonatkozó kérdésre adott legismertebb választ, melyet századok folyamán kielégítőnek tartottak, mára azonban elvesztette értékét a művelt emberiség nagyobb részére, Pál apostol szavai adták meg: „Mert a bűnért való fizetség a halál”. Ahogyan már mondtunk, ezek a szavak egyfajta megoldást jelentettek a halál rejtélyére. Aki ma modern módon gondolkodik, egyáltalán nem tudja, mit kezdjen egy ilyen válasszal, hiszen a modern gondolkodás számára teljesen érthetetlen, hogy a bűn, mint valami kivételesen morális, és az emberi viselkedés természetében rejlő dolog, oka lehet egy olyan fizikai ténynek, mint a halál, vagy valamilyen módon kapcsolatban állhat a betegség lényegével.

Talán hasznos lehet számunkra, ha rámutatunk, hogy korunkban nem értik már ezeket a szavakat: „Mert a bűnért való fizetség a halál”. Pál apostol, és azok, akik az ő korában éltek, a bűn alatt egyáltalán nem azt értették, mint amit ma filiszteus módon értünk alatta. Bűn alatt nem a szokásos értelemben vett vétségeket, de nem is komolyabb vétségeket értünk, hanem azt, ami az önzésből és egoizmusból fakad. Minden, ami önzésből és egoizmusból válik cselekedetek indítékává – azzal szemben, ami tárgyilagos, objektív impulzusokból ered – az bűn. Az egoizmus, az önző cselekedetek azonban feltételezik, hogy az ember önállóvá, éntudatosává vált. Ezzel egyet kell érteni, ha olyan szellemek gondolatmódját követjük, mint Pál apostol.

Aki nem marad az Ószövetség és Újszövetség írásainak felszínén, hanem valóban behatol azok szellemébe, az tudja, hogy ennek az ószövetségi és újszövetségi gondolkodásmódnak az alapáramlatát egy teljesen meghatározott, mondhatnánk, természetfilozófiai gondolkodásmód képezi. Ezt a gondolkodásmódot megközelítőleg így lehet kifejezni: minden, ami a világon az élet teremtményeiben van, egy teljesen meghatározott célra irányul. Az alacsonyabb lények még semlegesek az örömmel és bánattal, elégedettséggel és fájdalommal kapcsolatban. Aztán látjuk, hogyan emelkedik az élet, s ezzel valami kapcsolódik. Aki megretten a céltudatosság említésétől, vegye figyelembe, hogy itt nem egy kigondolt elméletről, hanem egy tiszta tényről van szó: az élőlények minden birodalma, beleértve az embert is, egy meghatározott tényhez közeledik, ami abban nyilvánul meg, hogy az élőlények legtetején lehetővé válik a személyes tudat.

Az Ószövetség és az Újszövetség beavatottja lenézett az állatok birodalmába, és látta, hogy minden arra törekszik, hogy egyszer létre tudjon jönni egy szabad személyiség, aki önmagából tud cselekvésre ösztönző hajtóerőket és impulzusokat meríteni a cselekedetekhez; hogy az ilyen személyiség lényéhez kapcsolódik az, amit az egoista, önző cselekedet lehetőségének nevezünk. Az olyan gondolkodó, mint Pál apostol, most azonban mondhatná: ha egy testben olyan személyiség él, aki egoista módon tud cselekedni, akkor ennek a testnek halandónak kell lennie. Az önállósággal, öntudattal, következőképpen egoizmussal rendelkező lélek sohasem lakozhatna halhatatlan testben. Ezért a halandó test és a személyes tudattal és személyiség tudattal rendelkező lélek, valamint a személyiség cselekvésimpulzusokhoz való egyoldalú kialakítása kapcsolatban áll egymással. A Biblia nyelvén ezt „bűnnek” nevezik, Pál apostol pedig így határozza meg: „A halál a bűnért való fizetség”. Láthatjuk azonban, hogy ezt a kijelentést, mint a Biblia összes többi kijelentését is, módosítanunk kell, mivel a századok során teljesen az ellentétükbe alakultak. Ha nem azért alakítjuk át őket, hogy más értelmezést adjunk nekik, hanem hogy azt a jelentést, melyet a modern teológia ad nekik, a kezdetivé alakítsuk, akkor láthatjuk, hogy gyakran nagyon mély megértéssel van dolgunk, ami nem annyira távoli, hogy ne lehetne ma ismét megérteni. Ennyi pontosítás szükséges.

A gondolkodók és a világnézetek kutatói mindenkor foglalkoztak a halál rejtélyének kérdésével, és az évezredek folyamán különböző válaszokat találunk erre a kérdésre. Nem tudunk itt ezeknek a válaszoknak a történelmi vizsgálatával foglalkozni, ezért, hogy meggyőződjenek, hogy ezt a kérdést még a modern gondolkodók sem tudták semmi lényegessel kiegészíteni, korlátozódjunk kettőjükre.

Az egyikük Schopenhauer. Az önök számára ismert az ő pesszimista gondolkodásmódja, és aki legalább egyszer elolvasta a következőt: „Az élet egy utálatos dolog, és én úgy döntöttem, hogy az életemet a róla való gondolkodással töltöm” – az megérti, hogy Schopenhauer aligha tudott más következtetésre jutni, mint az alábbira: a halál vigaszt nyújt az életre, az élet pedig a halálra; az élet egy fatális és elviselhetetlen dolog lenne, ha nem tudnánk, hogy halállal végződik; és ha félünk a haláltól, akkor csak azt kell megérteni, hogy az élet sem jobb, a halállal pedig semmi sem fejeződik be. – Ilyen az ő pesszimista gondolkodásmódja, melyből csak egyszer lép ki, amikor hagyja a Föld szellemének ezt mondani: ha azt akarjátok, hogy mindig új élet jöjjön létre, akkor helyet kell számára biztosítani. Következőképpen Schopenhauer abban a tényben, hogy az élet újra létrejön, mindig új életet szül, annak szükségességét látja, hogy a réginek meg kell hálnia, hogy legyen helye az újnak. Egyébként Schopenhauer nem tud semmi lényegeset mondani, mert minden, amit mond, ebben a két szóban fejeződik ki.

A másik gondolkodó Eduard von Hartmann. Még az utolsó könyvében is a halál rejtélyével foglalkozik. Ezt mondja: ha megvizsgáljuk először a legmagasabb rendű élőlényt, akkor azt találjuk, hogy az ember, egy vagy két új generáció megjelenése után többé nem érti a világot. Amikor az ember öreggév válik, nem tudja megérteni a fiatalságot, ezért szükséges, hogy a régi meghaljon, és új érkezzen. Mindenesetre ők sem találnak választ ezekre a kérdésekre, amely közelíthetne bennünket a halál rejtélyének valódi megértéséhez.

Most a modern világnézethez hozzákapsoljuk azt, hogy mit tud mondani a betegség és halál okairól az úgynevezett szellemtudomány, melyet ma antropolófiának is neveznek. Eközben adjunk magunknak számot arról, hogy a szellemtudománnyal kapcsolatban a helyzet nem annyira jó, mint más tudományokkal, melyek meghatározott módon tudnak mindenről beszélni. A modern természettudós nem értené meg, hogy a betegségről és a halálról beszélve el kell különítenünk az állatot az embertől, hogy ezeket a jelenségeket az ember területére kell korlátozni, ha meg szeretnék érteni a mai előadás tárgyát. És mivel a lények nemcsak absztrakt „azonossággal” rendelkeznek egymással kapcsolatban, hanem minden lénynek megvan a saját lény és sajátossága, úgy a most elmondottakból csak kevés vonatkozhat

az állatok világára és a növényekre is. Alapjában véve az emberről van szó, a többi dolgot pedig csak akkor fogjuk felhozni, ha azok meg tudnak valamit magyarázni.

Ha meg akarjuk érteni az embernél a betegséget és a halált, akkor mindenekelőtt arra kell fordítanunk a figyelmet, hogy a szellemtudomány értelmében az ember egy nagyon összetett lény, és hogy az embert a következő négy részből álló lényének megfelelően kell értenünk: az első: a külsőleg látható fizikai test, a második: az étertest vagy életttest, aztán az asztráلتest, a negyedik pedig az ember Énje, mint lényének középpontja. Aztán meg kell értenünk, hogy a fizikai testben ugyanazok az erők és anyagok vannak, mint a külvilágban; hogy az étertest azt tartalmazza, ami ezeket az anyagokat életre kelti, az embernek maga az éterteste közös a növényvilággal. Az asztráلتest, mellyel az ember az állatokkal közösen rendelkezik, az érzéseinek, vágyainak, megelégedettségeinek és elégedetlenségeinek, az örömeinek és bánatnak a hordozója. Énje az embernek csak önmagának van, s épp ez teszi őt a földi teremtés koronájává.

Ha az ember fizikai szervezetként áll előttünk, akkor meg kell értenünk, hogy ebben a fizikai szervezetben a három másik tag építőként vagy építésként dolgozik. A fizikai princípium csak részben dolgozik a fizikai szervezet felett, a többi részben az étertest, az asztráلتest és az Én dolgozik. A szellemtudomány számára az ember fizikailag csak csontokból, izmokból és azokból a szervekből áll, melyek őt megtámasztják, szilárdá, földön járó képződménnyé teszik; csak ezek tartoznak a szellemtudomány szigorú értelmében a szervezet azon részeihez, melyek a fizikai princípiumnak köszönhetően jöttek létre. Hozzájuk csatlakoznak még a tulajdonképpeni érzékszervek, melyekben fizikai eszközökkel van dolgunk: a szemnél egyfajta camera obscura-val, a fülnél egy nagyon bonyolult hangszerrel. Most az a kérdés, hogy ezek a szervek miből épülnek fel. Az első princípium alapján épülnek fel. Ezzel szemben az összes szerv, mely a növekedéssel, a szaporodással, az emésztéssel és más funkciókkal kapcsolatos, nemcsak a fizikai princípiumnak megfelelően van felépítve, hanem a fizikai szerveket átható étertest vagy életttest princípiumának megfelelően is. A fizikai princípium csak a törvényszerű felépítést határozza meg, az emésztés, szaporodás és növekedés folyamatait pedig az éteri princípium határozza meg. Az asztráلتest az egész idegrendszer teremtője, beleértve az agyat és az agyba vezető érzékszervi idegrostokat. És végül az Én a vérkeringés építője. Vagyis az emberi szervezet valódi szellemtudományos szempontból való vizsgálatánál világos lesz számunkra, hogy ez a négy tag – még a külsőleg észlelhető szervezetben is – valójában négy egymástól teljesen különböző lényként olvad egybe az emberben egymással és hat egymásra. Ezek a tagok, melyekből az emberi szervezet áll, egészen különböző értékűek, és akkor értjük meg jelentőségüket az ember számára, ha megvizsgáljuk, milyen módon áll kapcsolatban az ember fejlődése ezekkel a külön tagokkal.

A fizikai princípium hatását az emberi szervezetben ma inkább fiziológiai szempontból vizsgáljuk. Ez a születéstől a fogváltásig tartó időszakban történik. A fizikai princípium a fizikai testre ugyanúgy hat, mint ahogy az anyai szervezet erői és anyagai hatnak a magzatra, mielőtt megszületik a gyermek. A hetedik évtől a nemi éréstől a fizikai testen alapjában az étertest dolgozik, a nemi éréstől pedig azok az erők működnek, melyek az asztráلتestben gyökereznek. Akkor értjük meg helyesen az embert, ha elképzeljük, hogy az embert születéséig az anya teste foglalja magába. Születéskor mintegy leveti az anyai testet, az érzései kiszabadulnak, a külvilág pedig most hatást tud gyakorolni az emberi szervezetre. Az ember ilyenkor levét egy burkot, és csak az érti helyesen az ember fejlődését, aki megérti, hogy a fogváltás idején valami hasonló zajlik, nem a fizikai, hanem a szellemi életben. A hetedik évben az ember másodszor születik meg. Pontosabban szabad tevékenységre születik az éterteste, ahogy a világrajövetelkor megszületik a fizikai teste. Ahogy az anyai test dolgozik az emberi magzaton a születést megelőzően, úgy a világegyetem szellemi erői is dolgoznak az ember étertestén a fogváltásig, és a hetedik évben ezek ugyanúgy elvetésre kerülnek, mint az anyai test a fizikai születéskor. A hetedik évig az étertest mintegy rejtve van a fizikai testben. A fogváltás idején az étertesttel ugyanaz a helyzet, mint a

szénakazalba dobott égő gyufával. Az étertest belsőleg kapcsolatban állt a fizikai testtel, most pedig saját, szabad, önálló tevékenységhez jut. És az a jel, amelyben az étertestnek ez a szabad tevékenysége tudat magáról, éppen a fogváltás. Aki mélyebben vizsgálja az emberi természetet, annak számára ez a fogváltás egészen különös jelentőségű. Az embernél a hetedik évig a fizikai testben szabadon működik a fizikai princípium, az éteri és az asztrális princípium azonban még kötött, a szellemi burkokból még nem született meg.

Az ember hét éves koráig történő vizsgálata megmutatja számunkra az öröklött tulajdonságok összességét, melyek nem a saját alapelve alapján lettek létrehozva, hanem az elődöktől örököelve. Ehhez tartoznak a tejfogak is. Csak a tejfogak után kinövő fogak képviselik a gyermekben a saját teremtés princípiumát, amelynek fizikaiként az a feladata, hogy szilárd támaszt képezzen. A fogakban fejeződik ki az, ami a fogváltásig a belsőben tevékenykedett, de hatásának végére mintegy végpontot képez, és a fogak formájában a támasztószerv legkeményebb részét hozza létre, mivel az étertestet vagy élettestet, mint a növekedés hordozóját, még magában tartja.

Azt követően, hogy ez a princípium elvetésre került, felszabadul az étertest, és a nemi ériség a fizikai szerveken dolgozik, aztán pedig a külső asztrálburok ugyanúgy elvetésre kerül, mint születéskor az anyai burok. Az ember a nemi ériségnél harmadjára születik meg, asztrálisan. És a hatóerők, melyek az étertestben meg voltak kötve, az emberben a teremtésüknek most végpontot tesznek, előidézve a nemi ériséget, a szaporodási képességet és a megfelelő szerveket. És ahogy a fizikai princípium hét éves korban a fogak képében állít végpontot, létrehozva az utolsó kemény szerveket, aminek köszönhetően az étertest, a növekedés princípiuma szabaddá válik, úgy az asztrális princípium is, szabaddá válva, a szenvedélyek és vágyak, az élet megjelenéseinek legerősebb koncentrációját hozza létre, mivel fizikai természettel van dolgunk. Ahogy a fizikai princípium a fogakban koncentráliódik, úgy a növekedési princípium a nemi ériségben. Itt az asztráltest, az Én burka szabad, és ez az Én most az asztráltesten dolgozik.

Az európai kultúrember nemcsak követi a szenvedélyeit és vágyait, hanem megneemesíti és morális érzésekbe és etikai ideálokba alakítja. Ha összehasonlítunk egy vadembert egy szokásos európaival vagy Schillerrel, esetleg Assisi Szent Ferencsel, mondhatjuk, hogy ők az Énből megneemesítették és átalakították a vágyaikat. Mondhatjuk, hogy az asztráltest mindig két részt tartalmaz: az egyik rész mindig a kezdeti hajlamból származik, a másikat maga az Én hozza létre. Csak akkor értjük meg az Én munkáját, ha tisztázzuk, hogy az ember újratestesüléseknek, ismétlődő földi életeknek van alávetve; hogy az ember, amikor megszületik, négy egymástól elválasztott testben hozza magával a korábbi földi élet gyümölcseit és eredményeit, melyek ebben az életben az energiájának és erejének mértékét alkotják. Az egyik ember, mivel korábban idáig vitte a dolgokat, nagy életenergiával, jelentős erővel születik az asztráltestének átalakításához. A másinak alig van ilyen ereje. Ha tisztánlátó módon kutatjuk, hogy az Én, megszabadulva az asztráltesttől, elkezd dolgozni, uralomra jut a vonzalmai, ösztönei és szenvedélyei felett, akkor rámutatva az Én által hozott energia energia, lehetne ezt mondani: ez a mérték annyira hatalmas, hogy ez az Én a saját átdolgozásán ennyit vagy annyit fog munkálkodni, de nem többet. És a nemi ériség korszaka után minden ember rendelkezik ezzel a mértékkel, amelynek segítségével meghatározható, és rá lehet mutatni, meddig fog mindent kidolgozni az asztráltestéből, az ebben az életben rendelkezésére álló lehetőségeknek megfelelően. Amit az ember ilyen módon képes átalakítani és megneemesíteni a lelkében az életerők terén, az megmarad. Amíg ez elegendő, addig az ember az önmagát fenntartó asztráltest számlájára él. Amikor ez kimerül, nem talál több bátorságot új vágyakat átalakítani, vagyis energiát, hogy dolgozzon magán; akkor az élet fonala megszakad, és meg is kell szakadnia, a minden ember rendelkezésére bocsátott mértéknek megfelelően. Akkor eljön az idő, amikor az asztráltestnek a hozzá legközelebb álló emberi élet princípiumából, az étertestből kell erőt venni. És

most beköszönt az idő, amikor az asztráltest az étertestben tárolt erők számlájára él: az embernél ez az emlékezet, és a termékeny képzelőerő fokozatos elvesztésében fejeződik ki.

Itt gyakran hallottuk, hogy az étertest a produktív fantázia és emlékezet hordozója, annak hordozója, amit életreménynek és életenergiának hívunk. Amikor ezek az érzések állandó elemekké válnak, rögzülnek az étertestben. Most az asztráltest kiszívja őket; és azután hogy az asztráltest ilyen módon az étertest számláján élt és kiszívott mindent, amit ez utóbbi rendelkezésére bocsátott, eljön az idő, amikor a fizikai test alkotóerőit meríti ki az asztráltest. És amikor azok kimerültek, lecsökken a fizikai test életenergiája, megkeményedik, a pulzus lelassul. Végül az asztráltest kimeríti a fizikai testet is, megfosztva azt az erőktől. És amikor kimerült, nem marad semmilyen lehetőség fenntartani a fizikai testet a fizikai princípiumból.

Ha az asztráltestnek szabaddá kell válnia és megszületnie az Én életére és munkájára, akkor szükséges, hogy az élet második felében a szabaddá vált asztráltest, amikor a munka mértéke kimerült, burkait ugyanúgy, ahogyan azok kialakultak, ismét feleméssze. Így jön létre az Énből az individuális élet.

A következő hasonlatot hozzuk: képzeljék el, hogy meggyújtanak egy fadarabot. Ha a fa nem olyan lenne, mint amilyen, sohasem tudnák meggyújtani. A láng a fából tör elő, ugyanakkor fel is emésztí a fát. A láng lényege abban áll, hogy kiszabadulva a fából, elégeti az alapját. Így születik meg háromszorosan az asztráltest, így égeti el, mint a fát a láng, a saját alapját; és az individuális élet lehetősége abban áll, hogy ismét elégeti a saját alapját. A halál az élet gyökere, és ha nem lenne halál, nem lehetne semmilyen tudatos individuális élet. A halált csak akkor értjük meg és fogjuk fel, ha megpróbáljuk megérteni az eredetét, az életet pedig akkor értjük meg, amikor megismerjük kapcsolatát a halállal. Hasonló módon tanuljuk meg felfogni a betegség lényegét, és ez még jobban megvilágítja számunkra a halál lényegét. Minden betegség az élet rombolójaként jelenik meg. Mi is az a betegség?

Hogy megértsük a lényegét, az embert a természettel való kapcsolatában kell vizsgálnunk. Tisztázzuk a magunk számára, hogy mi történik, amikor az ember mint élőlény ellenáll a többi természettel. Minden beléggzéssel, minden hanggal, étellel, a fénnel, melyeket magába fogad, az ember kapcsolatba lép az őt körülvevő természettel. Ezeket a dolgokat pontosan vizsgálva, még okkultizmus nélkül is arra a következtetésre lehet jutni, hogy a külvilág valóban fizikai szerveket hoz létre és nyit meg. Amikor egyes állatok sötét barlangba húzódnak, akkor a szemük idővel degradálódik. Ahol egyáltalán nincsen fény, ott nem tud lenni az azt érzékelő szem sem; és fordítva, csak ahol fény van, ott tud képződni fényt észlelő szem. Ezért mondta Goethe: a szem a fény által és a fény számára lett létrehozva. Természetesen a fizikai testet azok teremti meg, akiket belső építésznek nevezünk. Az ember fizikai lény, és az egész ember külső anyagokból épül fel a belső szobrásszal összhangban. Akkor az egyes erők és anyagok kapcsolata az embernek egészen más kinézetet ad. Az igazi misztikusok mély látásmódjával rendelkezők erről egészen sokat tudnak mondani. Paracelsus számára az egész külvilág egy legyezőszerűen kiterített emberi organizmus, az ember pedig az egész külvilág extraktuma. Ha látunk egy növényt, akkor Paracelsushoz hasonlóan ezt mondhatjuk: ebben a növényben van egy törvényszerű összefüggés, az ember egészséges vagy beteg szervezetében pedig van valami, ami megfelel ennek a növénynek. Ezért Paracelsus a kolera betegséget így nevezte: „Arsenikus”, és arzén-preparátum volt nála a kolera gyógyítására használt szer. Az ember minden szerve és aközött, ami őt a természetben körülveszi, kapcsolat van. Csak venni kell a természet extraktumát, és az embernek megfelelő formát adni neki, akkor embert kapnánk. Az egész természetben szét vannak szórva külön betűk, összegyűjtve azokat, embert lehetne kapni. Akkor elképzeléshez jutnak arról, hogyan hat az emberre az egész természet, hogy az ember arra hivatott, hogy a saját lényét az egész természetből gyűjtse össze. Mindazt, ami bennünk van, lényegében a külső

természetből vesszük kölcsön, és bevisszük az életfolyamatokba. Ha megértjük a külső erők és anyagok életre keltésének titkát, akkor felfoghatjuk a betegség lényegét is.

Most oda jutottunk, amit a mai művelt embernek nehéz lesz megérteni, hogy az orvostudományban milyen sok fogalom ködképként hat. Mennyire szuggesztíven hatnak ma összejöveteleken, ha valaki természetgyógyászként kimondja a „méreg” szót. Mi az a méreg, és mi az a természetellenes hatás az emberi szervezetre? Az, amit bevisznek a szervezetbe, mindig a természeti törvényeknek megfelelően hat. Felfoghatatlan, hogyan lehetne a testre hatni nem összefüggésben a természeti törvényekkel. És mi az a méreg? A víz a legerősebb méreg lesz, ha egyszerre tíz vödörnyit iszunk belőle; és az, ami most méregnek minősül, a legjótékonyabb hatással tud lenni, ha helyes módon viszik be a szervezetbe. A dolog mindig azon áll, hogy milyen mennyiségekben és milyen körülmények között alkalmazzák az egyik vagy másik szubsztanciát. Önmagában semmi sem méreg.

Az egyik afrikai törzs vadászatra egy meghatározott kutyafajtát használ. A mérgező cecelégycsipése azonban e kutyák számára halálos. És a Zambézi folyó bennszülöttei találtak szert e csipések ellen. Pont olyan helyekre vitték a vemhes szukákat, ahol sok ilyen légy volt, és hagyták, hogy a cecelegyek megcsípjék őket. A vademberek úgy intézik, hogy a szukák csak akkor haljanak meg, amikor már ellettek. És a kölykök immunitáshoz jutottak, és használni lehetett őket a vadászathoz.

Itt valami nagyon fontos dolog történt az élet megértéséhez: a mérget akkor fogadta be az életfolyamat, amikor egy lefelé tartó vonal felfelé tartóvá alakult, úgyhogy a méreg a szervezetnek megfelelő anyaggá vált. Az, amit ilyen módon fogadunk be a természetből, megerősít és támogat bennünket.

A szellemtudomány megmutatja nekünk, hogy az egész emberi organizmus ilyen módon épül fel, mondjuk így tiszta szubsztanciákból épül fel, melyek kezdetben mérgek voltak. Az ételek, melyeket ma fogyasztunk, azután válnak fogyaszthatóvá, hogy hasonló folyamat segítségével immunitást dolgozunk ki a káros tulajdonságaik ellen. És minél több ilyen anyagot veszünk magunkba, annál erősebbé válunk. A külvilággal szemben elgyengülünk, ha elutasítjuk az anyagait.

Ott, ahol az orvoslás művészete még okkultizmusra épül, az orvos egész személyiségét beleviszi a folyamatba. Vannak olyan gyógymódok, amelyek során az orvos például kígyómérget vesz be, aztán a nyála gyógyszerként hat az ilyen kígyómarások ellen. Azzal, hogy a mérget saját szervezetébe fogadja, gyógyító erők hordozójává válik, erőssé válik, és ezzel másokat is erőssé tesz az illető méreggel szemben.

Az, ami a szervezetben a legártalmatlanabb, ilyen módon jött létre. A szervezetnek szüksége van a külső világok és a természet beépítésére, de közben lehetőséget kell adni, hogy ez a folyamat, az ingához hasonlóan, átbillenjen a másik oldalra. Amikor az ember ilyen anyagok hatásának van kitéve – és ennek állandóan ki van téve – mindig fennáll annak lehetősége, hogy az anyag a hatásában túllép és károsít, attól függően, hogy az élettést alkalmas-e a felvételére vagy sem. Semmilyen lehetőség sincs egészségessé válni, ha elkerüljük a betegségeket. Minden lehetőség, hogy megerősítsük erőnket a külső hatás ellen, azon alapul, hogy lehetőség van beteggé válni, megbetegedni. Ilyen módon a betegség az egészség feltétele. Ez egy nagyon is valós folyamat. A betegség egyenes következménye és adománya az, hogy az ember erőkre tesz szert. Az inga átlendülésének eredményeként a betegségből immunitás jön létre.

Aki egy kicsit tovább megy, az eljut a betegség és a halál lényegének megértéséhez. Ha erőre, egészségre törekszünk, akkor annak előfeltételét, a betegséget is be kell fogadnunk. Ha erőssé akarunk válni, akkor meg kell magunkat védeni a gyengeségtől, befogadva és erővé alakítva azt. Ha ezt élő módon értjük meg, akkor érthető lesz számunkra a betegség és a halál. Ezeket a fogalmakat a szellemtudományos mozgalom hozza el az emberiségnek. Ma sokak számára ez olyan lehet, ami csak az értelemhez szól. De

ha az értelem teljességgel befogadja ezeket a dolgokat, akkor az emberi lélek mélyén harmonikus állapot jön létre, akkor ez életbölcsességgé válik.

Vajon nem hallották, hogy az okkultizmusból merített antropozófiai igazságok nagyon veszélyessé válhatnak? Vajon nincs-e megszámlálhatatlan ellenségünk, aki azt állítja, hogy az antropozófia mérgező és árt az embernek? Igen, az antropozófusok és az okkultisták maguk is tudják, hogy az antropozófiának káros hatása is lehet; de önök azt is tudják, hogy ezt a káros hatást be kell fogadni és beépíteni, hogy ez nemcsak valami olyan, amiről vitázni lehet, hanem valami olyan is, ami az életben szellemi gyógyszernek bizonyul.

A szellemtudomány számára az is ismert, hogy a fizikai a szellemiből jön létre. Ha szellemi erők hatnak az éterestetre, akkor azok egészségessé tévő módon hatnak a fizikai testre is. Ha a világról és az életről alkotott képzeink egészségesek, akkor ezek az egészséges gondolatok a legerősebb gyógyszerek. És csak azokra a gyenge természetűekre hatnak betegséget előidéző módon azok az igazságok, melyekről az antropozófia hírt ad, akik a materializmus és a naturalizmus által váltak gyenge természetűekké. Ezt be kell építeniük magukba, hogy erőssé váljanak. Az antropozófia csak akkor tölti be feladatát, ha erőssé teszi az embereket az életben.

Az életről és halálról szóló kérdéseinkre Goethe gyönyörűen válaszolt: a természetben minden élet; a halált csak arra gondolta ki, hogy még több élet legyen. És így is mondhatnánk: a természet a halál mellett a betegséget arra találta ki, hogy erős egészséget hozzon létre, és szükségszerűen meg kellett engednie, hogy a bölcsességnek látszólag káros hatása legyen, hogy ez a bölcsesség erősítő és gyógyító módon hasson az emberiségre.

A szellemtudományos világmozgalom a többi mozgalomtól abban különbözik, hogy vitathatóvá válik, ha azt várják tőle, hogy logikusan bizonyítsa magát. Az antropozófia nem olyan, amit logikai érvekkel lehet alátámasztani, hanem valami olyan, ami az embereket szellemileg és testileg is egészségessé teszi. Minél inkább megnyilvánítja a hatásait a külső életben, oly módon, hogy az életet úgy emeli, hogy az életfájdalom életszerencsévé (életörömmé) alakuljon, annál több élő bizonyíték lesz rá. És akármennyire is hiszik ma még az emberek, hogy logikai ellenvetéseket lehetne az ellen hozni: a szellemtudomány olyan, mint egy látszólagos mérgező, amely gyógyszerre alakul át, és termékenyítően hat az életben. És nem a logikában fogja magát megmutatni – bizonyítani egyszerűen nem lehet – hanem az életben fogja magát bizonyítani.

http://bdn-steiner.ru/modules.php?name=Ga_Book&Id=055&Bid=2

Oroszra fordította: P.V. Veszolov, Kazany, 2002, magyarra: Rákos Éva, 2025.

A fordító sok helyen szükségesnek látta a német eredeti szöveg alapján – fordítóprogram segítségével igénybe véve – a szöveget korrigálni.